

2

Mellem lysestagerne

Ugens vers

"Den, der har øre, skal høre, hvad Ånden siger til menighederne" (Åb 2,7).

Introduktion

Salme 73 beskriver salmistens forvirring, da han betragtede de ugunstiges stolte pral. I modsætning til de retfærdige levede de i overflod og bekvemmelighed. Denne uretfærdighed plagede salmisten (Sl 73,2-16), som i sin frustration gik til helligdommen (Sl 73,16-17). Der, i Guds nærværelse, blev han givet en dybere forståelse.

Mange århundreder senere befandt den aldrende apostel Johannes sig på en klippefyldt fængselsø, fordi han havde været et trofast vidne. I sin nød fik han budskab om de lidelser, som de menigheder, han havde haft opsyn med, gennemgik. Men på samme tidspunkt så han i et syn den opstandne Kristus i den himmelske helligdom. Som for salmisten i Det Gamle Testamente åbenbarede Herren nogle af dette livs mysterier og kampe for Johannes. Dette syn fra helligdommen gav ham visheden om Kristi nærværelse og omsorg – en vished, som han skulle give videre til disse menigheder og til de efterfølgende generationer af kristne ned igennem århundrederne indtil afslutningen af denne verdens historie.

Ud over at introducere Kristi tjeneste i den himmelske helligdom vil vi i denne uge begynde at se på det første af syv særlige budskaber til Guds menighed, som samlet blev adresseret til de syv menigheder i provinsen Asien, men som også har betydning for os i dag. I næste uge skal vi se nærmere på budskaberne til de andre seks menigheder.

Ugens tekster

- Åb 1,9-18
- ApG 7,54-60
- Matt 12,8
- 2 Mos 20,11
- Dan 10,5-6
- Åb 1,20
- Åb 2,1-7

På Patmos

Åb 1,9

Hvad fortæller Johannes om, hvor han var og hvorfor, da han fik de syner, som er nedskrevet i Åbenbaringens Bog?

Patmos er en øde klippeø i Ægæerhavet. Den er 16 km lang og 10 km bred. Romerne benyttede den og andre omkringliggende øer som straffekoloni for politiske fanger. Tidlige kristne forfattere, der levede forholdsvis tæt på den tid, hvor Åbenbaringens Bog blev skrevet, er enige om, at de romerske myndigheder havde forvist Johannes til Patmos på grund af hans trofasthed mod evangeliet. På Patmos blev den aldrende apostel udsat for alle de vanskeligheder, som romersk fangenskab indebar. Han blev sandsynligvis behandlet som en kriminel, bundet med lænker, uden tilstrækkelig føde og tvunget til at udføre hårdt fysisk arbejde under de ubarmhertige romerske vagters pisk.

"Patmos, en øde klippeø i Ægæerhavet, var af det romerske styre udvalgt som et sted, hvortil man forviste kriminelle. Men for Guds tjener blev dette dystre sted en himlens port. Mens han her var afsondret fra livets travle scener og fra sine tidligere års aktive gerning, havde han fællesskab med Gud og Kristus og himmelske engle, og fra dem modtog han budskaber til menigheden i al fremtid" (Ellen White, *The Acts of the Apostles*, s. 570-571).

Dan 3,16-23
ApG 7,54-60

Hvilke andre bibelske personer udholdt vanskeligheder på trods af eller på grund af deres trofasthed mod Gud?

Kristi efterfølgere må aldrig glemme, at når de befinder sig i situationer, der ligner Johannes', er de ikke alene. Den samme Jesus, som kom til Johannes med ord om håb og opmuntring midt i hans vanskeligheder på Patmos, er stadigvæk nær hos sit folk for at hjælpe og støtte dem i deres vanskelige situationer.

Til at
tænke over

Hvad er forskellen mellem at lide for Kristi skyld og lide af andre grunde, deriblandt vores egne forkerte valg? Hvordan skal vi opfatte og reagere på tilsyneladende ubegrundet lidelse? Hvordan kan vi lære at have tillid til Gud under alle forhold?

På Herrens dag

Åb 1,10
2 Mos 31,13
Es 58,13
Matt 12,8

Hvilken dag er ifølge disse tekster tydeligt defineret som Herrens dag? Hvor stor betydning har denne dag haft for Johannes midt i alle hans prøvelser?

"Det var på sabbatten, at herlighedens Herre viste sig for den landsforviste apostel. Sabbatten blev holdt ligeså hellig af Johannes på Patmos, som da han prædikede for folk i Judæas landsbyer og byer. Han tog de dyrebare løfter, som var blevet givet i forbindelse med denne dag, til sig" (Ellen White, *The Acts of the Apostles*, s. 581).

Åb 1,10 antyder stærkt, at Johannes fik sit syn på den syvende dag, sabbatten. Selv om han så frem mod fremtidige begivenheder, lige til Kristi andet komme (sml. med Åb 1,7), som kaldes "Herrens dag" (Es 13,6-13; 2 Pet 3,10), talte Johannes om det tidspunkt, hvor han selv fik synet om disse fremtidige begivenheder, og det tidspunkt var sabbatten, "Herrens dag".

I sine trængsler er denne sabbat, fyldt med syner, utvivlsomt blevet en forsmag for Johannes på et liv uden trængsler, som han og de trofaste fra alle tider vil opleve efter Jesu genkomst. I jødisk tankegang bliver sabbatten betragtet som en forsmag på olam haba, "den kommende verden".

"Sabbatten, som Gud havde indstiftet i Eden, var ... dyrebar for Johannes på den øde ø ... Hvilken sabbat dette var for den ensomme landflygtige, som altid var dyrebar for Kristus, men nu mere ophøjet end nogensinde! Aldrig havde han lært så meget om Jesus. Aldrig havde han hørt så ophøjede sandheder" (Ellen White Commentents, *The SDA Bible Commentary*, 7. bind s. 955).

Sammenlign de to versioner af det fjerde bud i 2 Mos 20,11 og 5 Mos 5,15. De peger på sabbatten som et mindesmærke over både skabelse og befrielse, og minder os om, at Gud både har skabt os og frelst os. Hvordan kan vi hver sabbat bedre huske den kendsgerning, at Gud er vores skaber og vores frelser? Tænk også over, hvad det ville betyde, hvis han kun var vores skaber, men ikke også vores frelser.

Til at
tænke over

Johannes' syn om Kristus

Åb 1,12-18

Sammenlign Johannes' beskrivelse af Kristus med den guddommelige person i Dan 10,5-6. Hvordan ser Jesus ud i det syn, Johannes så? Hvad foretager han sig?

Johannes ser Jesus som ypperstepræst midt mellem lysestagerne.

Billedet af Jesus mellem lysestagerne peger på Guds løfte til det gamle Israel om, at han ville vandre midt iblandt dem og være deres Gud (3 Mos 26,12). I Åbenbaringens Bog repræsenterer lysestagerne de syv menigheder i Asien, som bogen først blev sendt til (Åb 1,20). Og som vi vil se i onsdagsafsnittet, symboliserer lysestagerne også Guds menighed ned igennem historien. Jesu omsorg for sin menighed på jorden fortsætter gennem Helligåndens gerning. Han vil hele tiden være med sit folk, indtil han fører dem til deres evige hjem.

Billedet af Jesus som ypperstepræst blandt lysestagerne er også hentet fra de ritualer, der foregik i templet i Jerusalem. Det var den daglige opgave, for en udpeget præst, at holde lamperne i Det Hellige klart brændende. Han skulle trimme vægerne og fylde olie på de lamper, der var ved at gå ud, sætte nye væger i de lamper, der var gået ud, påfylde ny olie og tænde dem igen. På den måde kom præsten til at kende hver eneste lampes tilstand. På samme måde kender Jesus personligt sit folks behov og forhold, og går i forbøn for dem.

Åb 2,2.9.13.19;
3,1.8.15

Hvad fortæller udtrykket "Jeg kender" om Jesu viden om Guds folks situation og behov i disse menigheder?

Jesus præsenterede sig med titler for Gud, som "den første og den sidste" (se Es 44,6; 48,12). Det græske ord for "sidste" er *eskatos*, som ordet eskatologi ("læren om de sidste tider") kommer fra. Det viser, at det centrale i eskatologi er Kristus, som har det sidste ord med hensyn til de afsluttende begivenheder. Han er "den, som lever" og "har nøglerne til døden og dødsriget" (Åb 1,18). På baggrund af sin død og opstandelse er Jesus blevet givet myndighed til at åbne dødens porte (Sl 9,13; Job 17,16). Alle, der sætter sin lid til ham, vil opstå fra graven og arve evigt liv (1 Kor 15,21-23). Jesu trofaste efterfølgere behøver ikke at frygte; for selv de døde passes af ham. Og hvis det gælder for de døde, hvor meget mere så ikke for de levende (se 1 Thess 4,16-17).

Kristi budskab dengang og i dag

Åb 1,11.19-20

Jesus gav syv præcise budskaber til syv menigheder i provinsen Asien. Hvilken betydning har det for symbolikken, at der faktisk var mere end syv menigheder i denne provins?

De budskaber, som Jesus bad Johannes om at sende til de syv menigheder, gengives i Åb 2 og 3. Deres betydning gælder for tre områder:

Den historiske anvendelse. Budskaberne blev oprindeligt sendt til syv menigheder, som lå i fremgangsrigge byer i provinsen Asien i det første århundrede. De kristne i disse byer stod over for store udfordringer. Kejsertilbedelse var påbudt og man forventede desuden, at borgerne skulle deltage i offentlige begivenheder og hedenske religiøse ceremonier. Mange kristne nægtede og blev som følge heraf udsat for prøvelser – til tider martyrdøden. Udvalgt af Kristus skrev Johannes de syv budskaber for at hjælpe dem i disse vanskeligheder.

Den profetiske anvendelse. Den kendsgerning, at Åbenbarings Bog er en profetisk bog, men at kun syv menigheder blev udvalgt til at modtage budskaber, peger også på budskabernes profetiske karakter. Den åndelige tilstand i de syv menigheder svarer til den åndelige tilstand i Guds menighed i forskellige historiske perioder. De syv budskaber giver fra himlens perspektiv en panoramisk oversigt over kristenhedens åndelige tilstand fra det første århundrede ned til verdens ende.

Den universelle anvendelse. På samme måde som hele Åbenbaringsbogen blev sendt samlet som ét brev, der skulle læses i alle menighederne (Åb 1,11; 22,16) indeholder de syv budskaber lærdomme, som gælder kristne i alle tidsaldre. På den måde repræsenterer de forskellige slags kristne på forskellige tidspunkter og steder. Mens den generelle beskrivelse af kristendommen i dag for eksempel er Laodikea, kan nogle kristne identificere sig med egenskaber fra nogle af de andre menigheder. Den gode nyhed er, at uanset, hvordan vores åndelige tilstand er, "møder [Gud] syndige mennesker der, hvor de er" (Ellen White, *Selected Messages*, 1. bind s. 22).

Forestil dig, at Gud skulle skrive et brev til din lokale menighed, der svarede til de breve, der blev skrevet til de syv menigheder. Hvilke udfordringer står I over for, og hvordan er jeres åndelige tilstand? Hvad mon der ville stå i et sådant brev?

Til at tænke over

Budskabet til menigheden i Efesos

Efesos var hovedstaden og den største af byerne i provinsen Asien. Den lå ved de store handelsveje. Den var også den vigtigste havneby i provinsen Asien og var derfor et vigtigt handelsmæssigt og religiøst centrum. Byen var fyldt med offentlige bygninger som templer, teatre, idrætsanlæg, bade og bordeller. Den var kendt for trolddoms-udøvelse og kunst. Byen var også berygtet for sin umoral og overtro. Alligevel fandt man her den mest indflydelsesrige kristne menighed i hele provinsen.

Åb 2,1-4

Hvordan præsenterer Jesus sig for denne menighed? Hvilke gode egenskaber roser han menigheden for? Hvilke bekymringer udtrykker han også?

I deres første tid var de kristne i Efesos kendt for deres troskab og kærlighed (Ef 1,15). Selv om de var udsat for pres både udefra og indefra, forblev de trofaste og standhaftige. De arbejdede hårdt og var tro indtil enden. De tolererede ikke falske apostle. Men deres kærlighed til Kristus og de andre medlemmer begyndte at dale. På trods af, at medlemmerne var standhaftige og trofaste, stod deres egen lampe i fare for at blive slukket, fordi de manglede noget af Kristi kærlighed.

Åb 2,5-7

Hvilke tre ting formaner Jesus menigheden at gøre for at genoplive deres første kærlighed og hengivenhed til Kristus og deres medtroende? Hvordan hænger rækkefølgen i disse tre ting sammen?

Profetisk falder situationen i menigheden i Efesos sammen med den generelle situation og åndelige tilstand i menigheden fra 31-100 e.Kr. Den første kristne menighed kendetegnes ved sin kærlighed og trofasthed mod evangeliet. Ved slutningen af det første århundrede begyndte menigheden imidlertid at miste sin første kærligheds iver og varme og bevægede sig dermed bort fra evangeliets enkelhed og renhed.

Til at tænke over

Forestil dig, at du er medlem af en menighed, hvis kærlighed er ved at blive kold. Medlemmerne begår måske ikke nogen kendt eller åbenlys synd. På en måde gør de, hvad der er rigtigt; men deres indbyrdes forhold er formelt og koldt. Hvordan kan Jesu råd til Efesos befri en sådan menighed fra denne situation?

Til videre studium

"Forfølgelsen af Johannes blev et middel for Guds nåde. Mødet og samværet med den opstandne frelsers herlighed forvandlede Patmos til et Paradis. Johannes havde set Kristus i hans menneskelige skikkelse med de naglemærker i hans hænder og fødder, som for evigt vil være hans herlighed. Nu fik han lov til igen at se sin opstandne frelser iført så megen herlighed, som et menneske kunne tåle at se og stadig leve.

At Kristus viste sig for Johannes bør være et bevis for alle, både troende og ikke-troende, på, at vi har en opstanden frelser. Det bør give levende kraft til menigheden. Af og til omgiver mørke skyer Guds folk. Det virker, som om trængsel og forfølgelse ville udslutte dem. Men på sådanne tidspunkter gives de mest oplysende lærdomme. Kristus kommer ofte ind i fængsler og åbenbarer sig for sine udvalgte. Han er til stede sammen med dem i ilden på martyrbålet. Ligesom stjernerne skinner klarest i den mørkeste nat, åbenbares strålerne fra Guds herlighed tydeligst i det dybeste mørke. Jo mørkere himlen er, jo tydeligere og imponerende er strålerne fra Retfærdighedens Sol, den opstandne frelser" (Ellen White, *The Youth's Instructor*, 5. april 1900).

Spørgsmål til drøftelse

- 1. Johannes deler med sine læsere, hvad han så og hørte på Patmos. Hvad ser og hører du, når du læser Åb 1,12-20? Hvilken trøst kan du finde i det, der åbenbares her?**
- 2. Den første engel i Åb 14,7 formaner jordens indbyggere i de sidste tider: "Tilbed ham, som har skabt himmel og jord og hav og kilder." Disse ord er de samme, som vi finder i 2 Mos 20,11. Hvad fortæller den første engels budskab os om sabbattens betydning i endens tid?**
- 3. Mange kristne udsættes ofte for en mærkelig ironi. Jo længere tid de er i menigheden, jo lettere er det for deres tro at svinde ind eller til og med dø. Men det modsatte burde ske. For jo længere tid vi vandrer med Jesus, jo mere burde vi lære om ham og hans kærlighed til os. Hvordan kan vi holde troens ild ikke alene brændende, men stadigt stærkere?**

Aktiviteter og dialog

Guds Ord

- Jesus præsenterer sig for Johannes som "den første og den sidste." Find ud af, fx ved hjælp af fodnoter, hvorfra dette udtryk stammer.
 - Drøft, hvad denne titel fortæller os om, hvem Jesus er.
- Prøv sammen at læse andre syner givet til de bibelske profeter, hvor de har et personligt møde med himmelske væsener, som fx Es 6; Ez 1; og Dan 10,4-11. Læs også evt. ApG 9,3-7; 22,6-9.
 - o Hvilke ligheder og forskelle finder du?
- Hvorfor tror du, at Guds menighed er symboliseret ved lysestage? (Åb 1,20)
 - Bemærk, at ordet for lysestage brugt om menigheden er græsk *lyxnia* og ikke identisk med det ord for lampe/fakkell/lysestage, der er brugt om Helligånden i 4,5 (lampdas).

Mødet med dagligdagen

- Kristentroen giver håb. Tænk over situationer, du for nyligt har mødt, hvor mennesker på forskellige områder gav udtryk for håbløshed. Del dem med hinanden i klassen.
 - Hvad håber mennesker fx på?
 - Hvad kan du og jeg gøre i vores mission for at give andre tillid til det kristne håb?

Uddybende spørgsmål

- Hvorfor tror du, at Jesus, da han præsenterede sig for Johannes, lagde så stor vægt på opstandelsen og sin sejr over døden?
 - Hvordan fejrer du og jeg som kristne i dag Jesu opstandelse?

Forstå det bedre

Åbenbaringens Bog er givet som et syn. Det er derfor vigtigt at lægge mærke til, hvordan Johannes beskriver sine sansendeindræk, og hvor de begivenheder, han bliver vist, finder sted i hans syner.

Et godt eksempel er den konsekvente skelnen mellem, hvad han hører, og hvad han ser. Læg mærke til, hvorledes Johannes igen og igen først hører og derefter ser den samme person eller enhed:

- 1,10-12: Han **hører** en stemme, der lyder som en trompet og vender sig og **ser** Jesus
- 5,5-6: Han **hører** løven af Judas stamme præsenteres, og **ser** lammet for Guds trone

- 9,16-17: Han **hører** antallet på den fjendtlige hærskarer og **ser** dem derefter (jf. antallet på Guds hær, som han hører i 7,4 og derefter ser i 7,9).

Der findes andre eksempler, og på den baggrund er det interessant, at budskaberne til de syv menigheder er budskaber, Johannes **hører** – de bliver jo fortalt af Jesus. Derefter føres han i kap. 4,1-2 op til himlen og **ser** en række fantastiske syner. Med andre ord kan beskrivelsen af de syv menigheder opfattes som den jordiske baggrund for alt det, som profetierne i bogen derefter beskriver.

Ord og udtryk

Udtrykket "Herrens dag" (Græsk *kyriake hemera*) i Åb 1,10 forstås i reglen på én af tre måder:

1. Som **dommens dag** som i fx Es 13,6. Selv om denne tolkning ville passe med den større sammenhæng i Åbenbaringens Bog, er den grammatisk tvivlsom.
2. Som **søndagen** i betydningen tilbedelsesdag. Udtrykket er ca. hundrede år senere bevidnet netop om den første dag i ugen; men der er intet vidnesbyrd om, at denne betydning er så tidlig som på Det Nye Testaments tid.
3. Som **sabbatten**, den bibelske tilbedelsesdag. Som forslag (2) harmonerer det med vægten på tilbedelse, specielt i kapitel 1, hvor bogen sendes for at blive læst ved de kristnes gudstjenester. At denne tilbedelsesdag er sabbatten harmonerer også med Åbenbaringsbogens meget jødiske prægede indhold og det faktum, at sabbatsbuddet direkte citeres to gange i bogen (10,6 og 14,7).

Til at tænke over

"Årsagen til den tidlige kirkes overvældende tro på Guds profetiske ord er ikke vanskelig at finde. Den skyldes Jesu opstandelse ... Deres tro var knyttet til en fast overbevisning om de sidste tider, bygget på opstandelsen" (Craig C. Hill, *In God's Time* (Grand Rapids: Eerdmans, 2002), s. 5.7).

